

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

24.09.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ Нови 171 фирми ще участват в Есенния технически панаир

http://www.klassa.bg/news/Read/article/212144_%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8+171+%D1%84%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B8+%D1%89%D0%B5+%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%D1%82+%D0%B2+%D0%95%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B8%D1%80

171 нови изложители, от които 70 са български и 101 чуждестранни фирми, идват на 68-издание Международния технически панаир, който започва днес. Очаква се той да бъде открит от премиера Бойко Борисов. От 24 до 29 септември 2012 г., в панаирните палати в града под тепетата ще се представят над 1250 компании от 43 държави. По време на тазгодишното изложение ще бъде и кулминацията на честванията за 120-годишнината от създаването на националния изложбен център. Това съвпада с края на една съдебна сага, която оказва влияние и върху изложителите, но се надяваме с нейното приключване техният брой да започне да се увеличава. Това показва и присъствието на толкова много нови фирми, коментира изпълнителният директор на Международен панаир Пловдив Богомил Бонев на пресконференция за ЕСЕН 2102. Според нас е грешка да не се участва в Международния технически панаир. Тук идват много потенциални клиенти. Благодарение на панаира открихме представителство в Скопие“, заяви Николай Младжов, управител на „Зет и Ем Прайвит Ко“ ООД и официален дилър на HITACHI Construction Machinery Europe за България, която предлага машини за строителството и минния отрасъл. През последните 3 години фирмата е най-големият изложител на Есенния панаир, а сега подкрепи инициативите за отбелязване на юбилея. „Фирмата „Круп“, която представяме, е участвала в Първото българско изложение през 1892 г.“, обясни Николай Младжов. „Заради годишнината сме подготвили и много силна експозиция от 15 машини с тегло между 20 и 50 тона на обща стойност над 2.5 милиона евро, добави той.

Това са само част от новите изделия, които ще бъдат демонстрирани на десетте международни браншови изложби в рамките на Есенния панаир, отбелязват организаторите и добавят, че иновациите са над 80, от тях - 11 световни и 7 европейски. 40 продукта кандидатстват за златен медал. „За първи път от много години насам на Автомобилния салон ще има 26 премиери, заяви Кирил Сандов, член на Управителния съвет на Асоциация на автомобилните производители и техните оторизирани представители в България (ААП), която е съорганизатор на изложбата. Дилъри на най-големите световни марки идват със 158 експоната, сред които електромобили и хибридни модели, а цените ще са с отстъпки“. За нас панаирът в Пловдив е наистина важен, защото икономическата криза се усеща силно в бранша, а тук сключваме много сделки“, подчерта Сандов. През тази година на българския пазар ще бъдат продадени близо 22 000 нови автомобили, което е около 30% от продажбите в 2008 г., сочи прогноза на ААП. „Секторът, който върви нагоре, са енергийната ефективност и ВЕИ, защото това са стратегически приоритети за България и за ЕС“, каза Лиана Аджарова, изпълнителен директор на Енергийна агенция – Пловдив, която е съорганизатор на Дните на зелената енергия. Интересът към тази проява е изключително голям, защото се предлагат практични решения за предприятия, за общини и за дома. В програмата присъстват 6 кръгли маси, 3 обучителни семинара, национална конференция за биомаса и биогорива, над 50 презентации на иновативни проекти“, отбеляза Лиана Аджарова. Ще бъдат наградени участниците в европейското състезание за пестене на енергия в домакинствата, в което участват 15 държави, а България е на трето място. Предвидени са консултации за получаване на финансова помощ за саниране на жилища и намаляване на енергийните разходи в малки и средни предприятия. ЕСЕН 2012 акцентира на зелената икономика, върховите технологии, подобряване на условията за бизнес в България и амбицията на българските фирми да създават нови разработки. Над 40 прояви – семинари, конференции, презентации и делови срещи, изпълват съпътстващата програма на форума. Според организаторите се очаква около 100 000 посетители от страната и чужбина да дойдат на Международния технически панаир, където ще се запознаят с модерните тенденции, технологии и продукти в областта на машиностроенето, строителството, екологията и енергетиката, управлението на водите, химията, минната индустрия, транспорта и автосервизното оборудване, електрониката и електротехниката, информационните технологии, автомобилното производство.

✓ Икономист: Липсата на добро управление е основният проблем на проекта АЕЦ „Белене“

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/212145-%D0%98%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%3A+%D0%9B%D0%B8%D0%BF%D1%81%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BD%D0%B0+%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE+%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5+%D0%B5+%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC+%D0%BD%D0%B0+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B0+%D0%90%D0%95%D0%A6+%E2%80%9E%D0%91%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B5%22>

„Когато сделката беше размразена през 2006 г., не стана ясно кой кога какви ангажименти е предприемал при подписване на различни споразумения. Именно това е проблемът на тези сделки,“ заяви Стефанов. според него не е необходимо да се правят извънредни комисии за АЕЦ „Белене“. „Ние представихме нашия доклад за добро управление и енергетика, където са изнесени всички проблеми около тази сделка. Може да се види ясно, че начинът на воденето на тази сделка е изключително проблематичен. Тази сделка е прекрасен пример за това как не трябва да се правят такива сделки,“ обясни икономистът от Центъра за изследване на демокрацията. Той обясни, че още при обявяването на обществената поръчка през 2006 г. било ясно, че в нея могат да участват най-много двама кандидати. Освен това решението е било опорочено защото е предприето харчене на средства от държавния бюджет на България, без да е подписан договор с частния инвеститор. „Говорим за поредица от такива случаи, които говорят за това, че такива сделки не бива да се сключват по този начин. 2002 г. вземането на решение беше взето на прогнози на НЕК, които доказваха, че до 2015 г. България ще има нужда от два пъти повече ток, а се оказа, че България дори е намалила своето потребление,“ допълни още Руслан Стефанов. По думите му, разговорът за доброто управление на българската енергетика няма да приключи със сделката за АЕЦ „Белене“, а специална парламентарна комисия по случая не би решила проблема за прозрачността на договорите. „Хубаво е да има дебат, българският избирател, потребителят, данъкоплатецът да научава повече за това как се изразходват средствата му,“ подчерта обаче Руслан Стефанов. „Когато научаваш, че България е решила да построи нещо за 7 млрд. евро например, а не може да осигури увеличаване на заплатите на основни обществени услуги, хубаво е да се види все пак на какво основание са вземани такива решения,“ категоричен е икономистът. Той отбеляза, че НЕК е била в същото много лошо финансово състояние – с дългове в размер на 2 млрд. лв., и през 2008 г. „Представете си в какво финансово състояние щеше да е НЕК, ако трябваше да плати пълното построяване на този проект до 2015 г. Какво щеше да се случи с цените на електроенергията,“ попита риторично Руслан Стефанов.

[Вестник Капитал daily](#)

✓ МВФ препоръча гаранции за спазване на фискалните правила

http://www.capital.bg/biznes/finansi/2012/09/23/1911928_mvf_preporucha_garancii_za_spazvane_na_fiskalnite/

Международният валутен фонд препоръча на българското правителство да гарантира спазването на фискалните правила с допълнителни мерки в Закона за публичните финанси, който догодина ще замени този за устройството на бюджета. Целта е да се подсилят по-добри процедури за прогнозиране и отчитане на изпълнението му, става ясно от официално писмо на експертите.

Парадокс

От фонда например посочват, че е странно държавата да залага фискални правила за дефицита, измерен на начислена основа, каквато използва Европейската комисия, а в същото време да продължи да отчита изпълнението му на касова основа, както е и в момента. Затова предлагат и при текущото му отчитане да се публикуват оценки за бюджетното салдо, мерено по критериите на ЕК. За какво става въпрос? Сегашният подход на Министерството на финансите не взема предвид при отчитането на бюджета задълженията, които държавата има и все още не е разплатила (касова основа). Така просрочените дългове по неплатени инфраструктурни проекти от края на 2009 година останаха скрити в месечните бюлетини за изпълнение на бюджета и бе констатиран дефицит от 0.8% спрямо brutния продукт. При подготовката на конвергентната програма през април 2010 година правителството призна, че на начислена основа дефицитът е 3.3% от БВП. Разминаването бе обяснено с укриване на договори, сключени от тройната коалиция и чиновници, които са останали на работа в министерствата след идването на ГЕРБ на власт. Експерти от Министерството на финансите обясниха, че ежесечно отчитане на бюджета на начислена основа трудно може да се въведе, но вече е създадена база, която да гарантира, че това ще се случи в рамките на годината на неговото изпълнение, и то в допустимите граници. Те коментираха, че за това са въведени фискални правила, ограничаващи дефицита, както при мерене по националната методология - до 2% от БВП, така и по европейската, при която максимално допустимото му отношение към brutния продукт е 3%.

Оценка на скритите рискове

Експертите на фонда обаче призовават да се заложи и система, която да не допуска раздуването на големи просрочия. Отделно се призовава и за по-точно прогнозиране на рисковете, които крият пред бюджета държавногарантираните заеми, в случай че длъжниците им не могат ги обслужват и се наложи активиране на държавната гаранция. Тази седмица кабинетът ще разглежда Закона за публичните финанси, който трябва да регулира всички финансови взаимоотношения между държавните институции и с влизането си в сила от първи януари ще замени няколко сега действащи закона - за устройството на държавния бюджет и Закона за общинските бюджети, а на по-късен етап, след

като се допълни, ще отпаднат още законът за държавния дълг, както и законът за общинските дългове. Мисия на Международния валутен фонд пък пристигна в България миналия четвъртък за традиционния икономически преглед, който се провежда всяка есен.

Критици на законопроекта коментираха и писмото на МВФ. Те са недоволни, че в документа програмното бюджетиране остава само пожелание и за това, че бюджетната процедура няма да се ориентира към ефективността и полезността на политиките, които правителствата провеждат. Председателят на бюджетната комисия към парламента Менда Стоянова коментира за "Капитал Daily", че ако в разговорите с мисията излезе интересно предложение, то ще бъде внесено за гласуване в парламента през октомври между първото и второто четене на законопроекта.

✓ **Младежка безработица в сърцето на Европа**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/sviat/2012/09/23/1911933_mladejka_bezrobotica_v_surceto_na_evropa/

На 29 години Самира Ахидар е назначена на първата си постоянна работа. Ахидар, която все още живее с родителите си, е отпаднала от училище преди 10 години и животът ѝ след това е бил доминиран от търсенето на работа. И тя все още щеше да е безработна, ако не беше специалната схема за създаване на работни места, в която участва и работи като шофьор в старчески дом, разказва агенция Reuters.

Ахидар не живее в Гърция или Испания, където почти половината млади хора са безработни, а в богатия белгийски пристанищен град Антверпен. Известен с готическата си архитектура от XVI век, търговията с диаманти и модната индустрия, градът става дом на все повече 20 и няколко годишни хора без работа. Младежката безработица е пословичен проблем за Южна Европа. По-малко очевиден обаче е мащабът ѝ на север. Една четвърт от хората между 18 и 25 години в Антверпен са безработни, техният дял през 2008 г. е бил 19%. В някои части на Брюксел младежката безработица достига 40 процента. Във Франция, Великобритания и Швеция един на всеки петима младежи е без работа. Нарастващата липса на заетост сред младите провокира класови и расови разделения, мнозина експерти обвиняват именно безработицата за размириците във Великобритания миналата година. Проблемът може да има по-голямо влияние върху бъдещето на Европа. Работната сила на континента ще намалее с 50 милиона души през следващите 50 години според Световната банка. Ще бъдат необходими квалифицирани, опитни нови служители, които да издържат застаряващото население. "Младите хора са маргинализирани заради големите икономически последици", казва Франсоа Робер, социален работник в института за заетост Bruxelles Formation. "Проблемите, за които хората говорят в Гърция и Испания, са точно пред вратата на Европейската комисия в Брюксел", допълва той.

Вакантни места, но не и работа

Южна Европа дълго време се бори с младежката безработица. В Италия нивото ѝ не падна под 20% за две десетилетия, сочат данни на Евростат. В Испания средният дял от 1990 г. е около 30%. За сравнение, в САЩ младежката безработица е 17%, а през 2007 г. е била 12 на сто. Според Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) европейското изключение е Германия, където едва 8% от младите между 15 и 24 години нямат работа.

Нормално е тази безработица да се покачва в тежки времена. Но е притеснително, че някои от проблемите, дори в Северна Европа, са структурни. В Белгия например те включват липса на умения и дискриминация. Белгия има отворена, високотехнологична икономика и 12-ият по големина БВП на глава от населението в света, "но образованието, което предлагаме, невинаги е в синхрон с нуждите на пазара", казва Паскал Смет, образователен министър на Фландрия, северната, холандски говореща част на страната. Пропастта между уменията на младите хора и изискванията на работодателите показва, че Белгия е една от страните в индустриализирания свят с най-голям дял на младежите, които не са заети, не са в процес на образование и не се обучават, или т.нар. NEET (not in employment, education or training). А не е като да няма работни места. Фландрия, където се намира Антверпен, е търговски район между германската индустриализирана Рурска област и Северно море и привлича мултинационални компании. През 2011 г. предлаганите позиции с изключение на тези от агенции за временна заетост, нараснаха със 17% в сравнение с миналата година. Но за всяко свободно място през март са се борили едва трима кандидати - най-ниското ниво от 2000 г. насам. Предприемачът Фредерик Бюлкаен твърди, че не може да намери персонал за компанията Turhoop, специализирана в индустриална вентилация. "Току-що наех магистър индустриален инженер, който можеше да избира между 10 компании", казва той.

"Говорите ли английски?"

24-годишният Мишел Айим е второ поколение имигрант, който прекарва времето си с приятеля си Пиер Бело, като пушат цигари и слушат френски рап. "Отидох в агенция за временна заетост, но ме върнаха, защото не говоря добре английски", казва Мишел, който не е имал постоянна работа, откакто е завършил училище. Децата на имигранти, повечето от Северна Африка, се сблъскват с редица препятствия. Един на всеки петима души в Белгия е с имигрантски произход, но тези от трети страни често не са интегрирани и рядко са подходящи за професионална работа. По-малко от половината имигранти от трети страни, които предстои да получат белгийско гражданство, са имали работа през май тази година.

"Трябвало е да кажат на родителите ни колко е важно образованието и че трябва да окуражаваш децата си да се квалифицират", казва Ахидар, чиито родители са дошли от Северна Африка през 60-те години. Някои деца на имигранти казват, че са били разубедени да придобият полезни умения. 26-годишният безработен Рашид, чиито родители дошли от Мароко, разказва как учителите му казвали, че той е талантливо дете. "Но когато се преместих в гимназията, веднага започнаха да ми казват, че трябва да търся работа с физически труд", казва той. Reuters отбелязва, че някои работодатели в Белгия проявяват и расова дискриминация. 25-годишният Хамза Ахмадун казва, че е пробвал 60 различни позиции от охрана до телепродажби през шестте години, след като е завършил училище. "Говоря холандски, английски и арабски, но не получавам шанс, това е чиста дискриминация", казва той.

Но не само децата на имигранти имат проблеми. Анна де Кок, на 24 години, белгийка, родена в Холандия, работи като

чистач на улиците в Антверпен по програма за създаване на работни места. Тя е искала да стане готвач и е миела чинии в редица ресторанти, но след като не е могла да си намери стабилна работа, е загубила интерес.

На социални помощи

Появява се и проблемът с помощите за безработни в Северна Европа, които за един млад човек са двойно повече от тези в САЩ например. Белгия е дори още по-щедрa. Белгиец, завършил гимназия, може да получава помощи от 900 евро на месец, ако има поне една година трудов стаж. Минималната брутна работна заплата от 1400 евро месечно, която Анна получава, е една от най-високите в света. След облагането с данъци разликата между минималната заплата и помощите става около 150 евро, така че става по-лесно да си седиш у дома и да получаваш държавни пари, смятат експерти. Освен това младите майки са допълнително разубедени - за да работят, те трябва да плащат на някого за грижите за детето.

През последната година безредиците във Франция и Великобритания бяха свързани с недоволството от безработицата. Бунтове имаше и в Антверпен и Брюксел. "Ставаме свидетели на появата на поколение млади хора, които винаги са били безработни", казва Патрик Манеликс, председател на брюкселския младежки център JES, който обучава млади хора и им помага да си намерят работа. Европейската комисия окуражава страните членки да създадат схеми за продължаващо обучение за всеки младеж, който не намира работа до четири месеца след като е завършил училище. За тази цел някои държави са направили специални фондове. Има правителства, които предпочитат да реформират социалната система или образованието и да стимулират младежката заетост с по-ниски данъци. Белгия казва, че не може да си позволи схема за създаване на работни места за младежи, защото прави съкращения в бюджета в размер на 13 милиарда евро тази година. Министърът на образованието във Фландрия Смет иска да обвърже помощите за безработица с опитите за намиране на работа и обучението.

✓ Евро-азиатските борси засилват интеграцията си

http://www.capital.bg/biznes/finansi/2012/09/23/1912063_evro-aziatskite_borsi_zasilvat_integraciata_si/

Федерацията на евро-азиатските фондови борси, на която член е и Българската фондова борса, ще засилват интеграцията си с нови търгуеми индекси и съвместни презентации из големите финансови центрове. Това стана ясно по време на 18-ата годишна асамблея на федерацията, която се проведе в София в края на миналата седмица. Годишното събрание на организацията се провежда за втори път в България, като в него се включиха над 50 представителя от 13 финансови институции от региона.

Повече сътрудничество

За да е по-видим регионът, федерацията вече има разработени и пуснати няколко общи борсови индекса, изчислявани от Dow Jones/S&P. Последният е от ноември 2011 г. и включва представянето на 50 сини чипа от региона, включително и от България. Оттук нататък федерацията предвижда да продължи популяризирането на региона с подобни инструменти, като планира и пускането на търгуеми индекси, върху които могат да се структурират различни продукти, посочи Мустафа Балтачи по време на асамблеята в София. Освен това федерацията планира да създаде и минииндекси, които да са представителни за по-малки части от региона, допълни още той. Третият проект за популяризирането на финансовите пазари в региона предвижда презентациите им през големи финансови центрове, като Лондон например, допълни още Балтачи.

"Интеграцията на фондовите борси е сериозен фактор за повишаване на тяхната ликвидност", заяви министърът на икономиката, енергетиката и туризма Делян Добрев, който присъства на откриването на общото събрание на федерацията. Той допълва, че според него интеграцията е изключително важна и за Българската фондова борса, "която като част от по-голям пазар може да подобри ликвидността си и да повиши интереса на инвеститорите".

Вълната от приватизации и продажби

Президентът на федерацията, който е и изпълнителен директор на Истанбулската фондова борса, Ибрахим Турхан обяви, че би искал членовете на федерацията да засилят още повече интеграцията по-между си чрез обща платформа за търговия, но не и чрез капиталова обвързаност. В същото време обаче според него отделните борси трябва да запазят идентичността си, защото само така ще могат да бъдат място за набиране на капитал на малките и средните предприятия в своите страни.

Турхан не изключи възможността Истанбулската фондова борса да се включи в надпреварата за Българската фондова борса (БФБ), чиято приватизация се очаква да стартира всеки момент. Министерството на финансите, което е принципал на мажоритарния собственик на БФБ - държавата, обаче се очаква да заложи високи изисквания към потенциалните кандидати, така че купувачите да са само топ борси или борсови обединения, които също така не са държавни. По предварителна информация от тях ще се изисква да отговарят едновременно на няколко количествени критерия: поне 2 млрд. евро средномесечен общ оборот на пазара на акции и/или средномесечен общ брой дериватни контракти (например върху валута, стоки, цветни метали, индекси, финансови инструменти и др.) от поне 2 млн. броя за последните две години към края на 2011 г. Това ограничава кръга заинтересувани до най-големите в света и Европа, а именно - Виенската фондова борса през CEE Stock Exchange Group, германската Deutsche Boerse, английската London Stock Exchange и американско-скандинавското обединение NASDAQ-OMX.

Ако критериите не бъдат променени, борсата в Истанбул надали ще успее да ги покрие. Още повече че самата е пред продажба на миноритарен дял от капитала си на стратегически партньор и последващо първично публично предлагане на акциите си. За да стане това обаче, предстои турският парламент да приеме нужните законодателни промени, които да й позволят да се трансформира в акционерно дружество. По думите на Ибрахим Турхан това се очаква да стане до края на тази година, а през 2013 г. да се пристъпи към продажбата на дял на борсата и след това към преобразуването и в публична компания. По думите му списъкът с потенциални кандидати е дълъг. Той обаче се въздържа да ги назове по

време на асамблеята. Въпреки това по-рано тази година сред потенциалните кандидати за Истанбул се назоваваше Deutsche Boerse.

Които и обаче да са кандидатите за борсите в София и Истанбул 2013 г., се очертава като интересна за региона, ако готвените проекти по приватизация и продажба на миноритарни пакети се реализират.

✓ Гърците губят 1 млрд. долара от липсата на конкуренция

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/09/23/1911900_gurcite_gubiat_1_mlrld_dolara_ot_lipsata_na_konkurenciia/

Гръцките потребители губят над 1 млрд. долара годишно от липсата на конкуренция в сектора на преработката на петрол. Това става ясно от предварителен доклад на базираните в Атина експерти на Международния валутен фонд (МВФ), цитиран от Wall Street Journal. Документът на практика потвърждава заключенията на самата гръцка антимонополна комисия, която направи проучване на пазара през 2006 г. Нещо повече, дълбоките структурни проблеми в страната възпрепятстват възстановяването на цялата икономика.

Антипазарно

В документа се отправя критика към двете най-големи петролни рафинерии в Гърция, които се възползват от господстващото си положение, за да осъществяват практически контрол върху силно регулирания пазар на горивата. Според експертите на МВФ Motor Oil Hellas Corinth Refineries и Hellenic Petroleum, които заедно контролират 70% от пазара на горива на едро и притежават около 60% от бензиностанциите в страната, манипулират цените и не разкриват необходимата информация пред потребителите. Първото дружество се контролира от петролния магнат Вардис Вардиноянис, а най-големият акционер във второто (в което дял има и гръцкото правителство) е милиардерът Спирос Лацис.

В доклада на МВФ се посочват и ограниченията, които не позволяват на независимите бензиностанции да купуват гориво от чужбина. По закон например всички вносители трябва да разполагат със складове, в които могат да съхраняват запаси за 60 дни, което не е по силите на малките компании. Освен това гориво може да се превозва само в специални големи цистерни, каквито малките бензиностанции нямат право да притежават. Макар че подобни регулаторни спънки съществуват и в редица други сектори, според експертите на МВФ проблемът е особено сериозен при горивата, тъй като се отразява на цялата икономика.

Двойно по-голям дефицит

Междувременно Spiegel съобщи, че бюджетният дефицит на Гърция е 20 млрд. евро, което е двойно повече от сумата, за която признава правителството на Андонис Самарас. Данните са от предварителния доклад на тройката, с които германското списание разполага. Изданието отбелязва, че едва когато недостигът бъде покрит, Атина ще може да получи следващия транш от помощта на Европейския съюз (ЕС), Европейската централна банка (ЕЦБ) и МВФ. Самарас на няколко пъти се е обръщал към кредиторите на Гърция с въпроса дали са готови да се отпише част от дълга. Така той се надява да получи още две години отсрочка и да изпълни целите, заложи в спасителния план. Тогава страната би получила още 20 млрд. евро помощ.

Вероятността Гърция сама да успее да покрие бюджетния си дефицит е много малка, коментира Spiegel. Договореният спасителен план се сблъсква с голямо обществено неодобрение най-вече заради съкращенията в социалната сфера. Според публикувано в събота социологическо проучване 90% от гърците смятат, че спасителният пакет вреди на най-бедната част от населението. Една трета от анкетираният пък са на мнение, че икономии в социалната сфера няма да помогнат на страната да се възстанови. Същевременно 67% искат Гърция да остане в еврозоната. Правителството в Атина преговаря с тройката за нова програма икономии на стойност около 12 млрд. евро, която ще бъде предпоставка за изплащането на поредния транш от спасителния фонд. Досега Атина и международните кредитори са се споразумели за увеличаване на пенсионната възраст с 2 години до 67 години. Планирани са и още мерки, които ще засегнат социалната и пенсионната система.

Американският избран фактор

Самият доклад на ЕС, ЕЦБ и МВФ за това дали гръцкият дълг е управляем най-вероятно няма да бъде публикуван преди 6 ноември, тъй като политиците искат да избегнат сътресения в световната икономика преди изборите в САЩ, съобщи Reuters, като цитира представители на ЕС. Документът се очакваше следващия месец, и то евентуално преди срещата на финансовите министри на 8 октомври. Различията в самата тройка за това колко точно големи са дълговите проблеми на Гърция наред с политическия натиск да се забави докладът за още няколко седмици твърде вероятно означават отлагане до средата на ноември. Преди броени дни говорителят на Европейската комисия Саймън О'Конър съобщи, че тройката ще направи пауза в преговорите с Атина и ще се върне след около седмица. Това ще бъде второто прекъсване на мисията, която започна в края на юли, което подкрепя очакванията за отлагане на доклада, отбелязва Reuters.

[Вестник Капитал](#)

✓ Измамният уют на европейските пари

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/09/21/1911274_izmamniat_ujut_na_evropeiskite_pari/

В древната митология сибилите са жени, които пророкуват бъдещето. Те се различават от пророците по една съществена подробност - тъй като не съзнават съдържанието на своите пророчества, те имат нужда от тълкуватели, които да разкажат на хората какво ще се случи. От тази седмица българската икономика също си има СИБИЛА. Така се казва механизмът, който изчислява ефектите от европейските фондове върху българската икономика. Според оптимистичните данни от него, ако всички европейски пари бъдат усвоени през първия програмен период, от 2007 г. до 2015 г., БВП ще порасне допълнително с близо 10%, заплатите - с 35%, а заетостта ще се вдигне с няколко десетки хиляди работни места.

Но подобно на древните си посестрими българската СИБИЛА също има нужда от тълкуватели. Например, за да обърнат внимание на едно число, което е свързано с настоящето, а не с бъдещето. От 1.7% ръст на икономиката за миналата година 1.5% се дължат на еврофондовете (тук не влизат също толкова солидните суми за земеделие и селски райони). Това значи едно - икономическата активност извън европейските пари е изключително ниска. Или казано по друг начин, ако не бяха парите, раздавани от държавата и общините за инфраструктура, ремонти, брошури и дори фестивали, голяма част от българския бизнес щеше да тича на място.

Еврофондовете са, разбира се, добре дошла подкрепа за икономиката в момент, когато кризата потапя всички възможности за развитие. Но извънредната зависимост, която България изглежда да развива към тях, е вредна. Подобно на всяко друго финансиране, което минава през държавата, те изкривяват пазарната среда, вредят на конкуренцията, увреждат бизнес рефлексите на фирмите в по-дългосрочен план и - което е доста опасно - концентрират огромна държавна мощ в някои сектори и така ги правят изцяло зависими.

За да дефинираме проблемите с европейските средства, е добре да припомним защо всъщност съществуват те. Парите, събирани от данъкоплатците (включително българските), които Европейската комисия преразпределя от по-богати към по-бедни страни в ЕС, имат за цел да премахнат структурните пречки пред една икономика да се развива бързо, т.е., ако София иска да тича в една и съща лента с Франкфурт, Дюселдорф и Лион, да инвестира в изравняване на началните условия, за да може да го направи. Те са директна финансова инжекция, която се връчва на държавата, за да може тя да постави адреналин в която част пожелае.

По същество тези пари не са толкова огромна сума: за България за периода 2007 - 2013 г. са 11.4 млрд. евро (заедно със земеделските субсидии и развитието на селските райони) и кумулативно не надхвърлят 5% от БВП за този период. Това е разбираемо, предвид че идеята на този вид финансиране е да бъде съпътстващо. За пример - в отличника Полша ръстът на БВП за 2011 г. е бил 4.3%, от които едва между 0.5 и 0.9% се дължат на наличието на фондове. Проблемът идва, когато както сега те се превърнат в основен източник на свеж капитал в икономиката.

В помощ на българските тълкуватели на СИБИЛА ето някои по-мрачни аспекти от иначе розовото бъдеще.

1. Невидимата ръка на пазара и видимите ръце на държавата

Първият видим проблем е, че в секторите, където еврофондовете се насочват най-често, те остават доминиращият източник на капитал. Очевидно е, че строителството беше спасено благодарение на обществените поръчки, които компенсират безкрайното пропадане на частните инвестиции. Но не по-малко очевидно е, че поръчките в този сектор формират малка група печеливши фирми, които могат да разчитат на средства, и огромна група, обречени на фалит. На теория това би трябвало да означава, че оцеляват най-конкурентните и способни да се адаптират. На практика корупцията, недостатъците и в някои случаи некадърността на централната и местната администрация изпълняват ролята на селектор. Същата ситуация се повтаря в рекламния, PR и медийния сектор, както и в други области като социологията. "Икономическата криза, липсата на инвестиции, свитото потребление и т.н. поставят до стената голяма част не само от малките, но и от средните фирми", констатира Боряна Димитрова, управител на "Алфа рисърч".

"Непазарната концентрация на икономически и финансови потоци допълнително свива дела на свободната пазарна икономика и кара малкото останали автономни субекти да търсят средства отвън." Програмният директор на Центъра за либерални стратегии Румен Аврамов дава за пример 2009-2010 г., когато според него е станало ясно, че щом държавата спре плащанията, изчезва голяма част от кислорода в икономиката.

Това води след себе си още изкривявания. Когато една фирма трябва да разчита на финансиране чрез обществени поръчки, е логично тя да търси близост с общината или държавната структура. Това подсилва омагьосания кръг на корупция, който допълнително елиминира конкурентното начало. В медиите е дори по-опасно: от една страна, те имат огромно обществено влияние, от друга страна, като компании на свиващ се пазар те също търсят обществени средства. Не е трудно да заключим, че медия с интерес да набира повече поръчки ще бъде по-безкритична към решаващите фактори в съответната община или в държавата.

2. Бизнес на кокаин

Фокусирането върху обществените поръчки и механизмите, по които те се печелят, разсейва фирмите от това да бъдат конкурентни и да търсят нови пазари и възможности за развитие. Отново на теория това не би трябвало да се случва. Практиката говори друго. "Фокусът е върху усвояването", казва Лъчезар Богданов, управляващ партньор в Industry Watch. Или казано по друг начин - вместо да се чудим как бизнесът ти да работи по-добре и ефективно, ти се чудим как да вземеш определените за даден проект пари. Деница Сачева, управляващ директор на PR агенция Intelday Solutions, го обобщава добре: "Илюзия е да се счита, че когато един проект се основава на контрола и на одита, той има смисъл и развитие."

Всъщност фокусът върху усвояването е типичен за начина, по който се гледа на европейските средства в България - като на подарени пари за бърза употреба, които ще изчезнат, ако не бъдат взети, без особено значение от последващите ефекти. "Впечатлението ми е, че в България еврофондовете формират една паралелна, непазарна реалност. В секторите, които отблизо познавам, целият цикъл - от изискванията при обявлението на обществените поръчки, през критериите за избор на изпълнител до оценката и резултата - няма нищо общо с аналогичните процеси в реалната икономика, където фирмите, които харчат собствените си пари, имат много ясни критерии какъв резултат и на каква цена биха искали да получат", казва Боряна Димитрова. Според нея, ако системно за един водопровод, реклама, сайт, социологическо проучване се отпускат съвършено различни суми от стандарта в реалната икономика, това "фаворизира имитаторите и снижава цялостната ефективност на икономиката".

В интервю за "Капитал" преди време икономистът Румен Аврамов обясни, че настройката целият стопански живот да се върти около еврофондовете подхранва и без това дълбоката култура на зависимост от държавата. "Европа е устроена по

този начин, но в по-развитите икономики това не се усеща толкова, колкото в България, където помощите тежат повече и системата става решаваща. Фондовете носят пари, но същевременно подмолно подкопават предприемаческия дух. Защото прекалено много стратегии започват да се градят не около пазарната конкуренция, а около конкуренцията на проекти, в която арбитър са бюрократи."

Не е нужно да гадаем защо тази култура може да се окаже пагубна в дългосрочен план: достатъчно е да погледнем на юг. Гърция е нагледен пример за икономика, в която субсидиите и европейските средства помогнаха да се създаде рентниерски бизнес, които нямаше интерес да се развива, нито да допуска външни инвестиции. Това е свързано не само с еврофондовете, а с цялостната неофициална политика да не се допускат конкуренти на местните олигарси (фамилии). Икономика, в която върхът е запечатан с държавна помощ, а отдолу има безброй малки и не особено ефективни пазарни субекти, е възможна само при наличието на непрекъснат поток от външен капитал. Когато той секне, кулата от карти рухва.

"Всяка форма на субсидиране е изключително вредна от икономическа гледна точка, защото не насърчава ефективно използване на ресурсите (основен смисъл на икономиката) и търсенето на печеливши проекти", казва главният икономист на Института за пазарна икономика Десислава Николова. Тя допълва, че подобен е ефектът и върху публичния сектор: "Европейските средства намаляват стимулите за търсене на ефективност на публичните разходи, защото дават възможности за освобождаване на бюджета от определени разходи и поемането на други. Освен това вниманието се насочва към усвояване, а не към реформиране на проблемни системи, които представляват бомба със закъснител - пенсионна, здравна и т.н."

Европейските фондове също така изключват засега възможността за публично-частно партньорство. Под натиска на кризата и на страни като Германия това се променя - JESSICA предвижда такъв тип партньорство, за да не се налага данъкоплатците да плащат за неща, където би могло да има частен интерес. Но ако общините не бъдат накарани да търсят такива партньорства, те няма да го правят, твърди Савов. "Когато имаш безплатен ресурс, никой няма да тръгне да инвестира частно." Същото се случва и в публичния сектор - еврофондовете са превзели капиталовите разходи на местно ниво, а на държавно тази година за пръв път ще са повече от собствените средства. Така, казва Лъчезар Богданов, правителствата не допълват финансирането с фондове, а направо го заместват.

3. Когато държавата планира, ти мълчиш

Представете си, че една община има пари за ремонт на улица или фонтан. Вероятното нещо, което кметът ще направи, е да се допита до хората в общината за нуждите им и тогава да реши към какво да насочи парите. Този модел не действа при европарите, описва Лъчезар Богданов. "Хората вече не решават за какво да се похарчат парите им (това е все пак публично финансиране - бел. ред.). Кметът поставя въпроса така – или правим фонтан, или губим тези пари."

Това е третият проблем с европейските средства - те представляват централно планиране до най-дребните детайли. В някои случаи като големите инфраструктурни проекти и мащабните стратегии за развитие на региони подобен вид планиране е незаменимо. Но в европейските програми има заложили много повече възможности, които са вградени в твърда и негъвкава рамка. "Голяма част от тези пари всъщност обслужват политики, по които няма общ консенсус. Никой не упражнява хармонизация на тези политики", казва Деница Сачева. "Докато с едните пари се строят пътища, с другите се разрушават, за да се правят канализации. По един проект правиш оптимизация на определени сектори, а пък по другия обучаваш кадри, тоест с единия проект ги съкращаваш, по другия ги обучаваш."

Най-трагичният пример е единствената програма, насочена изцяло към бизнеса - ОП "Конкурентоспособност". Нейният категоричен провал показва недостатъците на държавното планиране и невъзможността му да се справи с всички сложни бурми и винчета на една истинска, работеща, пълнокръвна икономика.

С административното планиране в България има и друг проблем - то често не е особено кадърно. През 2009 г. новото управление на Министерството на околната среда и водите реши, че стратегическата рамка на програмата "Околна среда" е сгрешена и спря 190 проекта за канализационни мрежи и пречиствателни станции. В случая решението беше правилно с оглед приоритетите на държавата, но от гледна точка на десетките компании, ангажирани по някои от тези проекти, то може би се е оказало тежко, дори фатално.

Когато работиш с общини и други държавни ведомства, плановите може да се променят, администрацията може да провали даден проект, сроковете може да се удължават безкрайно, а бюрокрацията е ужасяваща. "Това са спорадични проекти - общините кандидатстват за тях, може да ги спечелят, но не се знае. Ако бизнесът разчита на този вид финансиране, той е загубен", коментира зам. изпълнителният директор на Сдружението на общините Емил Савов. Той, както и много други, са на мнение, че фирмите, които разчитат особено на държавните поръчки, не биха могли да направят никакъв бизнес план и имат много скъсен хоризонт на действие.

"Нито един човек, който има стратегическо мислене в нашия сектор, не би си и помислил да си сложи целия бизнес в зависимост от държавата. Защото виждаме, че това е един нежизнеспособен модел към момента, с тези правила и начин, по който е структуриран", казва Сачева. Десислава Николова от ИПИ пък посочва, че заради тежките документални изисквания трябва да се разходи за персонал, който да се занимава с тях. "Освен това отчитането на проектите е изключително формализирано и се фокусира не толкова върху самите резултати, а върху документите."

4. И най-важното, което както знаем, е невидимо за очите

Всичко, което правим, може да се пипне. Това е любимият аргумент на премиера Бойко Борисов, когато определя каква е разликата между правителството на ГЕРБ и предшествениците му. Както показват цифрите за ръста на икономиката, той е прав. Наистина *всичко*, което правителството и общините правят, може да се пипне - от инфраструктурата, през ремонтите и реконструкциите до градските фестивали. Това донякъде скрива факта, че онези нематериални стимули, от които икономиките растат, остават неуловими.

За дългосрочните ефекти от кохезионните фондове на ЕС има редица изследвания, повечето от които показват, че най-

нуждаещите се региони остават в тази графа почти постоянно. За това има много причини, но си заслужава да се цитира едно изследване на London school of economics от 2002 г. "Строежът на пътища, летища, жп линии, телекомуникация и пречиствателни станции подобрява качеството на живот на населението - заради което са видими и харесвани от политиците - но сам по себе си не генерира икономическа динамика и фирми, които да се възползват от тези подобрения. Тъй като пътищата водят в две посоки, стратегия, която е силно изкривена към инфраструктура в райони с уязвими производствени структури, слаби нива на предприемачество и ниска технологическа база, може да остави тези райони отворени към конкуренцията на по-развитите фирми от други райони."

С други думи, европейското финансиране е добро, но само когато е в основната си роля - на съпътстващ фактор. То няма как да е двигателят, който ще изтегли икономиката напред. Вземете за пример най-пострадалият от кризата сектор - строителния. Огромна част от парите се наливат в него, но спадът там продължава вече пета година. "Европейските пари не помагат за растеж. Той идва с ръст на икономиката, който не е с половин-един процент", казва Иван Бойков, изпълнителен директор на Камарата на строителите в България (КСБ).

Всъщност най-важното може да бъде синтезирано в няколко всеизвестни извода: без добре работещи институции и без добра юридическа защита на собствеността получателите на такива трансфери са обречени в дългосрочен план да останат изоставани. Държавата може да прави средата за бизнес по-добра, но не може да планира ръст. Еврофондовете са добро помощно колело за българската икономика. Но не могат да заменят основните.

✓ Как държавата фалира зеления сектор

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/09/21/1911304_kak_durjavata_falira_zelenii_sektor/

На времето главният прокурор Никола Филчев разпореждаше повечето арести и образуване на поръчкови проверки в петък след пет. Важните заподозрени изкарваха цяла събота и неделя в следствения арест, а медиите оставаха в неведение почти до понеделник. Така в тези 72 часа прокуратурата печелеше медийно внимание и възможност да не дава обяснения заради почивните дни. Вероятно съвсем случайно Държавната комисия по енергийно и водно регулиране публикува последното си решение, засягащо сектора на възобновяемата енергия, именно в петък след пет. Защото решението имаше ефект на бомба.

Мащабът е следният - 1400 производители на възобновяема енергия ще започват да плащат допълнителна такса за бизнеса си, която е нямало как да предвидят. С решението преференциалните тарифи на производителите на възобновяема енергия бяха намалени със задна дата от 1 до 39%, без изобщо да се вземат реалните параметри на инвестициите. Ако някои проекти могат да понесат таксата, тъй като са се възползвали от бавната реакция на регулатора и държавата от падащите цени на соларните панели, при други нещата не стоят така. Най-ощетени са проектите за вятърни и фотоволтаични централи, тъй като за водните и тези на биомаса намалението е между 1 и 5%. Активи за милиарди, от които 2 млрд. лв кредити от български банки, са поставени под въпрос. Дори и проектите да не фалират, предстои реструктуриране на тяхното финансиране - т.е. загуби за банките, които ще трябва да бъдат компенсирани от другите им клиенти. Въвеждането на ретроактивни такси компрометира цялата бизнес среда и ще отблъсква инвестиции и в други области.

На практика това става с въвеждането на цена за достъп, която производителите на възобновяема енергия трябва да плащат на електроразпределителните дружества (ЕРП) и Електроенергийния системен оператор. Последното регулаторно решение идва на фона на няколко други, взети от ДКЕВР в рамките на два месеца. С първото щяха да фалират ЕРП (виж инфографиката), за да се спаси НЕК. Сега пък регулаторът реши да фалира ВЕИ-тата, за да спаси електроразпределителните дружества.

Как започна всичко

Историята започна с инвеститорския бум във възобновяемата енергия предизвикан от държавната политика за стимулиране на този сектор - всеки можеше да заяви желание за изграждане на ВЕИ и да получи договор. След това държавата реши да ограничи бума, като даде възможност за всички, които успеят да гарантират заявените си мощности с 50 хил. лв. на мегават, да ги изградят за една година, след което мандалото хлопваше. Въпреки очевидната тенденция за спад на цените на ВЕИ, ДКЕВР и държавата странно защо се забавиха с година за определянето на гъвкави преференциални цени спрямо текущите инвестиционни разходи. Естествено, че последва бум, в който инвеститорите искаха да хванат последния влак. За връх на процеса може да се определи първата половина на 2012 г., когато в България бяха инсталирани над 600 мегавата фотоволтаични паркове, формално (разполагаемостта на ВЕИ е значително по-ниска от тази на конвенционалната енергетика) над половината от мощността на един от атомните реактори в "Козлодуй".

Първото следствие от всичко това бе поскъпването на цената на електроенергията с над 13%, от които около 7% се дължат на разходите за преференциална тарифа за зелените мощности, плащани от всички потребители. Това стана чрез увеличението на така наречената зелена добавка, която скочи с около 300% до 11.10 лв. С нея реално трябваше да се покрият разходите на Националната електрическа компания за изкупуването на зелена енергия. Решението беше належащо, тъй като държавното дружество вече бе натрупало над 150 млн. лв. загуби заради преференциалните тарифи, които то бе задължено да изплаща.

Това обаче се оказа недостатъчно и следващата стъпка на регулатора бе да накара електроразпределителните дружества също да поемат част тежестта от изкупуването на зелената енергия чрез приемането в средата на юли на методика за компенсиране на разходите. Вследствие за по-малко от месец "ЕВН България Електроснабдяване" реализира загуба от 26.7 млн. лв. при 8.8 млн. лв. печалба за първите шест месеца на годината. При останалите две ЕРП - "ЧЕЗ Електро" и "Е.ОН Снабдяване" (което беше купено от чешката Energo-pro), пък загубата е средно около 5 млн. лв. по неофициални данни. Запазването на тази тенденция реално означава, че буквално след месеци ЕРП-тата ще са

доведени до фалит. Подобно развитие обаче също изглежда абсолютно неприемливо, което според неофициални източници е било намекнато и на управляващите. Така в крайна сметка последва и последният удар на ДКЕВР.

Криви сметки

Представители на ВЕИ бизнеса твърдят, че в решението на регулатора са допуснати куп недомислия, които излизат извън закона. "Процесът по приемане на решението поражда сериозни съмнения за пряко договаряне между държавния регулаторен орган с преносното и разпределителните дружества. На 13.09 ДКЕВР получава заявления от тях за определяне на временни цени за достъп и само за ден успява да направи съответните изчисления, да състави предварителен доклад, да свика заседание и на 14.09 да публикува приетото решение на уебсайта си след 19:30 ч. в петък срещу събота", коментира председателят на Асоциацията на производителите на възобновяема енергия Велизар Киряков.

В същото време, въпреки че в закона се казва, че всички производители трябва да сключат договори за достъп до мрежата, за конвенционалните централи като АЕЦ "Козлодуй" и ТЕЦ "Марица-изток 2" ДКЕВР не предвижда цена за тях, с което ясно показва, че се цели само зелената енергия.

Още по-фрапиращо е, че цената за достъп не отчита разходите за тази услуга, а взима предвид само датата на присъединяване на съответния проект. Така най-ощетени са именно централите, присъединени през първата половина на 2012 г., за които таксата за достъп представлява 39% от преференциалната или 236 лв. за мегаватчас. За сравнение инсталация до 30 киловатпика след 1 юли трябва да плаща такса от 20 лв. за мегаватчас, а тези, инсталирани след 1 септември 2012 г. - 2.90 лв. за мегаватчас. Адвокат Димитър Цвятков от адвокатска кантора CMS Cameron McKenna коментира, че "липсва спазване на процедурата, не е спазена и методологията при определянето на цената". В решението на ДКЕВР също така се посочва, че комисията не разполага с достатъчно данни за определянето на цени за достъп, което също поражда въпроса за тяхната адекватност.

Други юристи виждат и по-сериозни проблеми. Адвокат Дияна Иванова от адвокатско дружество "Иванова и Иванова" смята, че цената за достъп е предвидена в Закона за енергетиката само за потребителите на енергия. "Цена за достъп за производителите няма", коментира тя. Вратичката, която ДКЕВР е използвала, е в това, че с последните промени в закона за възобновяемите енергийни източници и закона за енергетиката действително се въвежда изискване, с което производителите на възобновяема енергия също трябва да сключват договори за достъп при определени общи условия. "В закона се посочва какво включват общите условия, но цената за достъп не е част от тях", посочи Иванова. В проекта на общите условия на Energo-pro, с който "Капитал" разполага, се посочва, че производителите дължат такава цена. Такава клауза не съществува в проекта на ЧЕЗ, а до момента ЕВН пък изобщо не е предоставила проект на тези общи правила. Тези общи условия обаче трябва да бъдат одобрени от ДКЕВР, което все още не се е случило. По тази причина няма как договорите с производителите да се сключат, въпреки че това трябваше да стане до два месеца след обнародването на закона за енергетиката или до 17 септември. И точно тук отново се получава разминаване между законовите изисквания и тълкуванията на ДКЕВР. Причината е, че ДКЕВР обяснява въвеждането на временни цени за достъп именно с това, че ЕРП са се забавили със сключването на договорите.

Според Цвятков съществуват опасения дали не се нарушава и конкурентното право на европейската общност, тъй като с решението също така се прави прехвърляне на средства от производителите към операторите на мрежата. "Законът е формулиран двузначно и ДКЕВР се възползва от това, но това тълкуване е недопустимо", допълва той. "Такава такса не може да се изисква въпреки двузначната формулировка, тъй като в Европа няма разделение между такса достъп и пренос, която производителите дължат. Когато тези директиви са имплементирани в закона, не е отчетена тази разлика и думата достъп се използва некоректно, а комисията се е възползвала от това", коментира още Цвятков. От браншовите асоциации също твърдят, че с въвеждането на цена за достъп, и то в такъв размер, се нарушава и един от европейските регламенти, според който допустимата цена за тази услуга е 0.50 евро.

Заради всички тези пропуски, които правят въвеждането на въпросната цена безоснователно, асоциациите в сектора смятат да заведат дело във Върховния административен съд. "В момента жалбата се подготвя от юристи и следващата седмица ще бъде внесена във ВАС", коментира Мариана Янева, зам.-председател на Българската ветроенергийна асоциация. Освен това се подготвя и жалба, която ще бъде внесена в ЕК, и друга за някой от международните арбитражи.

Изправени пред фалит

"Соларните паркове в следващите три години са обречени на фалит. Парите ще стигат само за плащането на кредитите, и то ако се реструктурират", коментира Пенко Пенков, който има няколко соларни парка за общо 10 мегавата. Всичките те са присъединени именно в първата половина на годината и ще бъдат ощетени с 40% от прихода си заради решението на ДКЕВР. "Няма такъв бизнес в света, който да не фалира, когато от прихода му се вземе 40%", допълва той. "Ние имаме 30% самоучастие в проектите. Тези пари обаче са изгубени. Загубата, която ще реализираме, е в рамките на няколко милиона", допълва той и добавя: "Представяте ли си какво е за един инвеститор да отчете такава загуба." Ако говорим в числа, от 600 хил. лв. приход за следващия месец, които дружествата на Пенко Пенков ще реализира, 40%, или 240 хил. лв., ще бъдат платени на съответното ЕРП.

"Аз имам два парка - на единия с 20%, другия с 40%. Зад тях обаче стоят мощни китайски компании, които ще се справят и няма да фалират, но малките производители няма да се справят", коментира пред "Капитал" друг инвеститор, който пожела да не бъде цитиран. "Ако имаш да връщаш кредит ще имаш сериозни проблеми с плащането още на първо число на следващия месец", коментира той. По думите му обаче китайските инвеститори са били планирали и други инвестиции в България, които най-вероятно няма да се случат. "Много от китайските фирми тръгнаха да инвестират чрез ВЕИ и впоследствие планираха различни инвестиции, от които най-вероятно ще се откажат", допълва той.

Според Мариана Янева цената за достъп за вятърните централи, която е в размер на 10% от преференциалната цена, няма да е толкова фатална за тях. "Тези производители няма да фалират, но няма да реализират и никаква печалба", допълва тя. "България ще е първата страна, в която частните инвеститори ще излязат на протест", коментира председателят на фотоволтаичната асоциация Никола Газдов.

Пълно мълчание

След като решението на регулатора стана ясно, производителите на възобновяема енергия поискаха публична среща с министър Делян Добрев и председателя на ДКЕВР Ангел Семерджиев. Засега обаче единственият отговор оттам е мълчание. Регулаторът не отговори и на въпросите, поставени от "Капитал", а от министерството на икономиката и енергетиката обясниха, че не могат да вземат отношение по въпроса, тъй като не се месят в работата на регулатора. Електроенергийният системен оператор също запази мълчание, тъй като изпълнителният директор Иван Айолов категорично отказвал да коментира въпроса.

От "ЕВН България" коментираха, че в момента ситуацията е такава, че дружеството търпи допълнителни, неотразени в тарифите разходи в резултат на значителното увеличение на инсталираните мощности за производство на енергия и променения от ДКЕВР механизъм за компенсиране на разходите по изкупуването на тази енергия. От чешката Energo-rgo, която наследи Е.ОН, пък посочи, че нормативно регламентираният срок от два месеца за сключването на договори за достъп с производителите се е оказал недостатъчен, за да се финализира този процес, поради което той продължава. Тъй като аргументите на ДКЕВР този път са слаби и прозрачни, може да се очаква продължителна юридическа битка. Но така става с всяко лесно решение на проблем, забъркан с активното действие или бездействие на държавата.

След редакционното приключване на броя Ангел Семерджиев обясни пред журналисти, че с определянето на цена за достъп за възобновяемата енергия ще се избегне ново поскъпване на тока. Освен това той определи като манипулация твърдението, че средствата от тези "временни цени" отиват към ЕСО и ЕРП като по думите му те няма да спечелят нищо от новите такси.

Според Семерджиев решението на регулаторната комисия не би трябвало да доведе и до фалити в бранша.

"Преференциалните цени си остават, а възвръщаемостта на инвестициите ще се случи за малко по-дълъг период от време", коментира той.

Семерджиев коментира и юридическите основания за решението като посочи, че в закона за ВЕИ няма забрана за въвеждането на такси, които да покриват разходите предизвикани от тези мощности за системата.

Регулаторният шеф обаче призна, че цените за достъп са определени без комисията да има достатъчни данни. "Затова сме определили временни цени. Когато се натрупат достатъчно данни, ще се определят и постоянни цени за достъп до мрежата и те ще отговарят на реалните разходи", коментира Семерджиев цитиран от агенции.

✓ Пенсии или депозитите

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/09/21/1911141_pensiite_ili_depozitite/

В рамките само на един месец управляващото мнозинство обеща да увеличи заплатите на учителите, минималната работна заплата, пенсиите и да помисли върху исканията за по-големи възнаграждения на служителите в силовите ведомства...

Предизборните милион и едно желания за догодина продължават да ваят и скоро стойността им ще нарасне до поне милиард, но не като бройка, а измерени в левове. За разлика от тях обаче икономиката няма никакъв изглед да нарасне достатъчно, за да генерира много допълнителни приходи в бюджета. Така вариантите на финансовия министър Симеон Дянков да ошастливи електората са или да увеличи дефицита, или.... да се намери нов източник на доходи.

През седмицата беше направен един такъв опит. В петъкния си брой "Капитал Daily" съобщи, че според три независими източника от управляващото мнозинство в правителството се обмисля въвеждане на нов данък - върху доходите от лихви по депозити на физически лица. Те не изключиха вероятността това да си остане и само на ниво обсъждане и се оказаха съвсем прави. В рамките на часове след като прес-центъра на финансовото министерство потвърди пред няколко медии, че информацията е вярна, те официално се отрекоха от нея. "Облагане с данък на лихвата по депозитите не се обсъжда", е казала пред Агенция "Фокус" Бетина Жотева, директор "Връзки с обществеността и протокол" в Министерство на финансите. Тя е пояснила, че това може да бъде видно по всяко време на сайта на министерството, където от миналата седмица са качени всички данъчни закони за публично обсъждане и няма подобен текст и предложение за изменение в законите.

С това ГЕРБ изглежда се връща към практиката си да тества управленските решения през обществените нагласи. Идеята беше разкритикувана от икономисти, като основните притеснения бяха, че макар в момента да не би предизвикала сътресения, мярката може да задуши дългосрочните перспективи за растеж. Но може би по-ключово се е оказало, че предложението срещна и доста бурен форумен отзвук, който явно не се е харесал в партията. Изглежда реакцията е попарила надеждите, че данъкът може да се продаде на аудиторията като трансфериране на доход от по-богатите към бедните.

Ново 10

В момента доходите от лихви по депозити на физически лица са освободени от данък. Новата идея предполагаше те да бъдат обложени с 10% ставка, колкото е и данъкът върху общия доход. Предвиждало се е единствено лихвите от сметките за набиране на средства за скъпо струващо лечение и трансплантации да бъдат освободени.

Според източници от Министерството на финансите с такава промяна е можело да се осигурят между 160 и 200 млн. лв. допълнително за бюджета догодина. Според обсъждания вариант данъкът е трябвало да е при източника - т.е. банките да го удържат и внасят, а не хората да го декларират, което би донесло и висока събираемост. Това обаче би означавало повече административни разходи за финансовите институции, които в крайна сметка отново да се платят от клиентите

им под формата на по-високи такси, коментираха банкери.

Проектоданъкът нямаше да направи България изключение - в повечето европейски държави доходът от лихви се облага с вид данък при източника (виж карето). Чисто икономическата логика зад него е да не се оставят спящи пари и да се стимулира предприемачеството, каквито са и теоретичните обосновки да се облага наследството и да се приема умерената инфлация за благотворна.

Според повечето икономисти обаче в България ситуацията е малко по-различна. "Данъчната ни система е създадена така, че да стимулира натрупването на капитал – хората да работят повече и да спестяват, а тази капиталова база да се използва за инвестиции. Преди кризата имаше огромен прилив на финансиране отвън, сега инвестициите намаляха, но започнаха да се създават стимули за увеличаване на вътрешните спестявания в икономиката. Въвеждането на такъв данък ще повлияе точно върху тях, защото основната част от спестяванията в България са в банкови депозити", твърди Калоян Стайков от Института за пазарна икономика.

Петър Чобанов от Института за нов икономически напредък допълва, че целта на правителството в момента трябва да е да увеличи по-дългосрочните спестявания. А логиката е, че те са източник на дългосрочен растеж - превръщат се в инвестиции и увеличават потенциала за растеж. "Данъкът върху лихвите демотивира тези спестявания и пречи на ръста на икономиката", допълва той.

Изваждаме едни пари

В момента в България освен дохода от лихвите по депозити, от данъци е освободена и капиталовата печалба от търговия на борсата, както и повечето останали инвестиционни алтернативи. Новият данък можеше теоретично да пренасочи една част от парите на вложителите към тях. Въпросът е, че българинът е доста консервативен спестител, а и борсата не е най-привлекателното място за вложения в момента, така че по-вероятният сценарий според Стайков е голяма част от депозитите просто да излязат от банковия сектор и да отидат на съхранение под матрака в къщи. Има и друг вариант – част от парите да бъдат похарчени и така да се насърчи вътрешното потребление. Не е ясно обаче дали това няма да е еднократен ефект. А и голяма част от потреблението на българите се задоволява с вносни стоки и в този случай ще се стимулират чужди икономики и просто ще се раздуе търговския дефицит.

В момента депозитите на граждани и домакинства представляват около половината от привлечените средства на банките. Статистиката на БНБ показва, че от края на 2008 г., когато започна кризата, влоговете на гражданите са се увеличили с 54% и в края на юни тази година достигат 34.2 млрд. лв. Две трети от тях са с размер под 1000 лв. и са с матуриетет между 6 и 12 месеца, което означава, че облагането би обхванало много на брой сметки с малки наличности по тях.

Цената на кредита

Друго голямо притеснение беше дали новият данък нямаше да оскъпи допълнително цената, на която банките отпускат кредити.

"При равни други условия всеки спестител ще търси компенсация. Най-малко вероятно е хората да се примирят доходът им да се намали. По-вероятно е или да преместят спестяванията си в банки, предлагащи по-високи лихви, или банките, на които са клиенти, да им предложат по-високи лихви. Това ще се отрази върху лихвите по кредитите, които отпускат и за това мярката е лоша както за банковия сектор, така и за домакинствата", е мнението на бившия зам.-министър на финансите Любомир Дацов.

Има и още една особеност – след кризата банките се пренастроиха и вместо да разчитат на пари от централите, залагат на привличане на вътрешен ресурс, но банковото кредитиране остава потиснато, а общо за банковата система се изплащат повече външни задължения, отколкото се привличат нови. Така че изтеглянето на ресурс от тях може да ограничи предлагането на кредити - както сега, така и при евентуално оживление, когато кризата започне да отшумява. Банкер, пожелал анонимност, твърди, че в момента банките имат висока ликвидност, което им дава възможност да посрещнат и негативите като евентуално изтегляне на част от депозитите. "Но е интересно какво ще са прави в някой бъдещ период, когато инвестирането се възстанови и парите се насочат към по-доходоносни алтернативи от депозита, а банковата ликвидност тогава няма да е толкова висока", допълва той.

Политическото говорене

Извън чисто икономическите доводи идеята за данък върху дохода обаче представлява проблем за ГЕРБ и в чисто идеологическия дебат. "Това е една от най-левите мерки за последните 15 години. За да се вдигнат пенсиите, се въвежда нов данък, с явно преразпределителна цел. Това би променило историята за удържане на ниските данъци по време на кризата и би и предало ново звучене", твърди Чобанов. Дацов пък допълни, че данъкът върху лихвите е цената за популизма на правителството да увеличи доходите, докато икономиката остава депресирана. "Ще се види и цената за това, че ГЕРБ не направи нито една реформа в публичния сектор", заключи той.

Все пак новият данък щеше да е по-добрият вариант, отколкото правителството да отвори бюджетен дефицит и да охлади финансовата стабилност. Затова вероятно в следващите седмици до приемането на бюджета за 2013 г. ще видим тестването и на други фискални идеи. Все пак икономиката граничи с политиката и ГЕРБ едва ли ще си позволят голям експеримент в изборната година. Къде-къде по-приемливо политически е подобни алхимически мерки, които превръщат спестяванията в пенсии да останат само медийни теми вместо да се измерват в падащ рейтинг. Друг е въпросът дали самите хаотични ходове в стил проба-грешка не отблъскват аналогичен брой избиратели.

✓ Дракон в преход

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/sviat/2012/09/21/1911321_drakon_v_prehod/

Китайски растеж отдавна е нарицателно за стремително развитие на икономиката. И съвсем обяснимо, след като повече от десетилетие Поднебесната империя се радва на невиждани темпове на възход. Страната сякаш бе имунизирана срещу всякакви глобални трусове. На фона на мудното възстановяване в САЩ и сякаш безкрайната криза в еврозоната Пекин продължаваше да отчита двуцифрен растеж. Досега.

Тази година нещата вървят към приземяване. Последните данни сочат, че икономиката се забавя за седмо поредно тримесечие, чуждестранните инвестиции и вносът намаляват, а износът се свива. За пръв път от 1999 г. се очаква растежът на БВП да падне под 8% и да бъде около 7.5%. В един все по-зависим от Китай свят, в който САЩ излизат бавно и несигурно от кризата, а Европа още повече затъва в нея, това е лоша новина за всички.

В търсене на нов модел

"Всъщност способностите на Китай бяха и все още са надценявани. Макар вече да е втората икономика в света, това е една развиваща се държава", казва за "Капитал" Фрейзър Камерън от Europe China Research and Advice Network (ECRAN). Китай продължава да е от малкото места по света в момента, където търсенето все още се увеличава, а не се свива. В същото време обаче огромна част от населението продължава да живее в изостанали райони и макар вътрешното потребление да нараства бързо, съвсем не е достатъчно голямо, за да бъде двигател на световния растеж.

Китайският модел зависи от два основни стълба – износ и чуждестранни инвестиции. В момента и двете видимо намаляват. "Китай днес е значително по-малко привлекателен за чуждестранни инвестиции. Причината не е в забавянето на растежа, защото той си остава значително по-висок, отколкото на Запад, а и в дългосрочен план има още много потенциал. Не е и толкова в повишаването на заплатите, което оскъпява производството, въпреки че и то е фактор. Истинският проблем е, че макар инвестирането в страната да е много лесно, след като чуждестранната компания веднъж влезе, тя се среща с множество непредвидени пречки – привилегироване на местни фирми, слаба правова държава и най-вече кражба на технологии", казва пред "Капитал" Ричард д'Авени от колежа "Дартмут".

Той дава пример с американската General Motors. Тя произвежда коли в Китай посредством джойнт венчъри с местни компании. Бизнесът е успешен и продажбите им в азиатската страна миналата година надминаха тези в САЩ. В същото време обаче други местни компании произвеждат копия на техните модели и ги продават необезпокоявано. А GM на практика са безсилни срещу това, защото въпросните местни фирми се ползват с покровителство "от горе".

Така често чуждестранните инвеститори са поставени в особена ситуация – от една страна, пазарът в Китай им носи печалби и е ключов за тях, от друга, трябва да се примирят с факта, че и друг ще печели от техните продукти. Което е причина все повече компании да са предпазливи със своите високотехнологични производства и да предпочитат или да се установят другаде, или да изнесат поне част от производството си вън от Китай. "Бизнесът в Китай за чуждестранните фирми прилича донякъде на лотария – някои печелят наистина много, други - не. Към настоящия момент обаче компаниите, които действително печелят, съвсем не са много." добавя Д'Авени. Същевременно Пекин може да направи твърде малко, за да повиши търсенето на своите стоки извън границите си. Донякъде това се дължи на вътрешното развитие. В последните години заплатите в Китай започнаха да се вдигат и с това страната загуби голяма част от конкурентността си. Външната среда също не е никак благоприятна предвид състоянието на основния търговски партньор на азиатската страна - Европа.

"В дългосрочен план китайските предимства отслабват и тенденцията е съвсем ясна. Цената на труда и ресурсите се повишава. Без реструктуриране и иновации износът е обречен да остане слаб", коментира пред Bloomberg Ши Юнхун, вицепрезидент на Китайската търговска камара за внос и износ на машинни и електронни компоненти.

От направено в Китай до изобретено в Китай

Един от начините Китай да пренастрои икономиката си е да заложи на иновациите. И до момента Пекин е правил доста усилия за получаване на достъп до високи технологии – понякога легално, понякога не.

Но създаването на собствен потенциал е по-сложно и поне що се отнася до цивилния сектор, Китай няма особени успехи. Фрейзър Камерън описва нещата така: "Проблемът е, че макар в страната да има множество висококачествени специалисти, за създаването на нови технологии е нужна свобода на мисленето. А в Китай тя просто липсва. В университетите там студентите се учат на подчинение, а не на свободомислие."

В краткосрочен план икономиката може да се ребалансира по два начина. Първият, който вече беше изпробван в разгара на кризата през 2009 г., е масирани инвестиции в инфраструктура. В края на миналия месец властите вече обявиха нови 160 млрд. долара за подобни проекти. Този метод е по-безболезнен от гледна точка на нуждата от реформи. Но точно заради това крие риска да капсулира съществуващите слаби звена в икономиката като банките и финансите на местните власти, вместо да ги урегулира.

Другият начин е чрез стимулиране на потреблението и допълнителна подкрепа за частния сектор, което според анализатора Андрю Смол от German Marshall Fund е по-добрият вариант. "Това обаче няма да е лесно. Изисква се промяна в няколко компонента на икономическата стратегия и най-вече на политиката на китайските банки по отношение на частното кредитиране и лихвените проценти, които в момента силно благоприятстват държавните предприятия. Предизвикателството тук е колкото икономическо, толкова и политическо, защото има множество преплетени интереси, които са добре обслужвани от настоящия модел и ще бъдат изключително трудни за прекъсване", отбелязва Смол пред "Капитал".

За политиката и свободата

Точно сега е възможно най-неподходящият момент Китай да се изправи пред подобни предизвикателства. Просто защото нуждата от икономически преход съвпада с процеса на политическа промяна. И въпреки внимателната подготовка очакваното предаване на властта от настоящия лидер на страната Ху Цзинтао към наследника му Си Цзинпин предизвиква по-голямо напрежение от очакваното.

Това през седмицата усети и Япония, след като осем скали наред Източнокитайско море (които спорещите за тях японци и китайци предпочитат да наричат острови) разпалиха стари наславания и нови искри. В резултат хиляди протестиращи националисти в десетки китайски градове палиха японски знамена и развяваха антияпонски транспаранти. Макар засега да изглежда, че лидерите в Пекин и Токио се опитват да не позволят спорът да се разрасне и да застраши добрите търговски и икономически връзки между двете страни, опасността не е отминала. Очертава се новата смяна китайски лидери да има доста работа. И по-малко растеж.

Вестник Стандарт

✓ Скъпият ток и газ свиха производството с 30%

Властта да пази конкурентоспособността на фирмите, зове Константин Стаменов

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-09-24&article=425114>

- Г-н Стаменов, наскоро Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) реши да въведе нова такса за достъп на производителите на ток от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). Как гледате на това?

- Още през юли се оказа, че средствата, събрани с увеличената от 1 юли такса за зелена енергия, са недостатъчни. През август бяха намалени плащанията към ЕРП-та, които възстановяват разходите им за енергия от възобновяеми източници, основно поради невъзможността събраните пари от таксата да покрият целия ресурс, необходим за изкупуването на зеления ток. Стана ясно, че трябва да има някакво допълнително мероприятие. И смятаме, че ДКЕВР трябваше да предприеме мерки в тази посока, за да възстанови баланса в системата. Конкретното решение на регулатора от 14 септември не е най-доброто и най-удачното. Затова БФИЕК не може да подкрепи тази стъпка. Но по принцип подкрепяме идеята, че трябваше да се търси решение на проблема и да не се товарят отново потребителите, НЕК или ЕРП-тата. Искам да поясня следното: всички по веригата, които сме участници на пазара на електроенергия, трябва да съберем пари и да платим сметката за ВЕИ. А самите ВЕИ-та имаха преференции. С това решение преференциите намаляват още повече. Но самите зелени централи не бяха ангажирани в процеса за решаване на проблема. Сигурността в енергетиката, надеждната ѝ работа, са част от националната сигурност. Ако не работи енергетиката, ако не работи индустрията, къде ще отидат хората? На улицата. Но и конкретното решение на ДКЕВР трябваше да бъде взето с дискусия. За съжаление такава не се състоя. ДКЕВР просто дръпна ръчната спирачка, за да спаси влака. Индустрията не е против зелената енергия. ВЕИ-тата са част от бизнес палитрата, каквито сме и ние. Ясно си даваме сметка, че много от тях са защитили бизнес планове, за да получат финансиране от банките. Големият въпрос бе в дозирането на производството на скъпа енергия, за да не се наруши балансът в енергетиката.

- Въвеждането на подобна мярка буди ли в индустрията опасения, че на по-късен етап тя също би могла да бъде натоварена с някаква нова такса или с увеличаване на съществуващите?

- Силно се надяваме ДКЕВР да си даде сметка, че кризата продължава и индустрията е един от най-засегнатите сектори от нея. Нека не забравяме, че индустрията, която представлявам, създава най-високата добавена стойност за българската икономика. Дали в някакъв момент тя ще бъде натоварена допълнително или не, трябва да се декларира от регулатора. Ние само можем да се надяваме, че няма да има повече изненади. През тази година ни поднесоха достатъчно.

Ние смятаме, че в България беше по-удачно да се следва моделът на стимулиране на развитието на разпределените ВЕИ - да се стимулират повече инсталациите върху покриви, в къщи, в предприятия, на административни и жилищни сгради. Те ползват съществуващата инфраструктура и нямаше да я претоварват или да създават необходимост за изграждането на нова. Не да се въвеждат преференциални тарифи, а да се стимулира консумацията на електроенергия вътре в самата къща или предприятие, а каквото остане като неизразходвана енергия - да се продаде. Така много по-малко щеше да е натоварено цялото общество и бизнесът. Върху индустрията щяха да бъдат стоварени по-ниски такси за пренос на енергия. С тези допълнителни разходи, които за предприятията се изразяват в милиони левове, ние допълнително губим конкурентоспособност, ограничаваме индустрията да инвестира и да се развива. Това води до още по-голямо обезличаване на българската икономика.

- Вече няколко месеца индустрията плаща по-високи такси за зелена, кафява енергия и т.н. Какви допълнителни разходи създаде това на големите консуматори?

- От поскъпването на таксите за електроенергията от 1 юли, в рамките на 1 година ние ще платим около 50 млн. лв. повече. Заради по-скъпия природен газ ще ни се наложи да платим още около 50 млн. лв. Цифрите са значими за всеки инвеститор. Ние се стараем да не съкращаваме работни места, защото утре ще излезем от кризата и ще трябва да търсим хора. А да се лишаваме сега от кадри, които вече сме обучили, е недалновидна стъпка. Да не говорим какъв стрес е за хората да останат без работа.

- Продукцията на много наши заводи се изнася в чужбина, където конкуренцията е още по-голяма. Наблюдава ли се спад?

- При някои предприятия вече има спад в производството в рамките на 30-40%. Предприятията са първокласни инвеститори, създават най-много добавена стойност в икономиката, защото не изнасяме суровини, а продукти, произведени в България, с родна работна ръка. Покрай нашите предприятия съществуват още много други фирми.
- **Преди повишаването на таксите БФИЕК излезе с предложение те да бъдат диверсифицирани, както е в някои страни в Европа. Има ли развитие по този въпрос?**
- Все още само коментираме и събираме моделите, които се прилагат в другите държави, и анализираме кой е най-подходящ да се приложи у нас. Като, разбира се, трябва да убедим администрацията и да се направят точни разчети каква схема би било най-удачно да защитим пред Европейската комисия. Съответно да не бъдат натоварени и другите потребители, т.е. да има минимално отражение върху останалите.
- **Означава ли това, че след събирането и анализирането на данните БФИЕК би могла да излезе с конкретни предложения към държавата за промяна в нормативната уредба?**
- Да. Подобни работещи мерки има в редица държави членки на Европейския съюз. Отделно самата общност прави ревизия на подобни стъпки, за да не бъдат те считани за държавна помощ. И има редица държави, където такива неща са въведени с одобрението на Еврокомисията. Например в Австрия таксата за зелена енергия за индустрията има 2 компонента - фиксирана и променлива. Променливата представлява процент от консумацията на дадено предприятие. Това е процент от таксата за пренос, която плащат предприятията там. Съответно за различните напрежения - високо, средно и ниско, таксата за зелена енергия е различна. Но процентът е един и същ. А фиксираната компонента представлява годишна такса. И се формира пак според използваното напрежение. Най-висока е за консуматорите на високо напрежение, а най-ниска - за клиентите на ниско напрежение. За всички потребители на високо напрежение в Австрия тя е 15 хил. евро на година. В Германия системата е малко по-сложна. Там таксата зависи от размера на годишната консумация на ток на съответното предприятие. Но има и изисквания кои предприятия да бъдат допуснати или не до тези преференции. За да получат това право, заводите трябва да са въвели последния стандарт ISO: 50 001 за енергиен мениджмънт. Той поставя високи изисквания за енергийна ефективност. Консумацията им също трябва да е над определени граници и да става въпрос за предприятие в енергоинтензивната индустрия. Тази схема трябваше да е в сила до края на тази година. Но преди месец правителството там реши да удължи действието ѝ до 2022 г. Дълбокият смисъл на тези действия е да не се губи конкурентоспособността на предприятията и индустриите в съответната държава. Да се запазят инвестициите, за да не изтекат към трети страни, където няма ограничения за излъчвани емисии парникови газове и индустриите не са натоварени с по-скъп ток и високи съпътстващи такси.